

Datum
2018-02-13
Adress
Rönbladsgatan 1 B
Diarienummer
GRF-2018-2118

Yttrande

Till
Stadskontoret

Remiss angående Policy och riktlinjer för hantering av förorenade områden i Malmö stad STK-2017-317

Grundskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav i budget 2017 kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder ta fram en policy för marksanering. Man har gjort bedömningen att området är bredare än just sanering och benämningen på policyn har därför ändrats till ”hantering av förorenade områden.”

Uppdraget är redovisat genom framtagande av tre dokument. Med stöd i den projektplan som funnits har arbetet i det första steget innefattat framtagande av en nulägesbeskrivning över hur processen ser ut när det gäller identifiering av markföroreningar. Uppdraget har även innefattat framtagande av en policy för hantering av förorenade områden samt riktlinjer för att understödja policyn.

Grundskolenämnden ser sammantaget positivt till framtagande av en kommungemensam policy för hantering av förorenade områden och tillhörande riktlinjer då dessa kan bidra till att skapa tydlighet och samstämmighet beträffande roller och ansvar i utbyggnaden av samhällsservice. Policyn och riktlinjerna är även angelägna för grundskoleverksamheten eftersom de bidrar till att säkerställa en skolmiljö fri från föroreningar. Grundskolenämnden vill dock framhålla att riktlinjerna kräver viss omarbetning då det är oklart huruvida riktlinjerna är en beskrivning av nuvarande hantering, som även återfinns i nulägesbeskrivningen eller en vision om ny process.

Yttrande

Grundskolenämnden kommer i detta yttrande lämna synpunkter för de tre berörda dokumenten i enskilda avsnitt som följer här nedan:

Policy för hantering av förorenade områden inom Malmö stad

Grundskolenämnden noterar att policyn anger Malmö stad ska eftersträva att mark där bostäder byggs och där verksamheter bedrivs i så stor uträckning som möjligt ska vara fria från skadliga markföroreningar samt att policyn består av fyra huvudinriktningar. Grundskolenämnden ser positivt på och vill betona vikten av att i ett tidigt skede, i arbetet med att lokalisera lämpliga placeringar för etableringen av grundskoleverksamhet, involvera samtliga berörda förvaltningar och ta fram såväl kostnader som verksamhetsrelaterade konsekvenser med samtliga föreslagna lokaliseringar. Grundskolenämndens bedömning är att detta arbetssätt kan utvecklas till en lärande process och till att gedigna beslutsunderlag samlas för flera områden i Malmö stad. Detta underlag torde i sin tur kunna underlätta planeringen av framtida bostads- och verksamhetsområden. Grundskolenämnden instämmer vidare i att konsekvenser med identifierade markföroreningar skall presenteras i så tidigt skede så att fullgoda beslutsunderlag och alternativa lösningar kan presenteras.

Grundskolenämnden antog den 20 april 2016 *Utbyggnadsstrategi för förskola, grundskola, arbetsmarknads-, gymnasie- och vuxenutbildning i Malmö stad* där skolnämnderna bland annat gemensamt betonar vikten av byggklara tomter och att de tomter som anges för nya enheter motsvarar skolförvaltningarnas behov och möter myndighetskrav. Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 29 september 2016 beslutade Kommunfullmäktige att godkänna utbyggnadsstrategin som redovisning av uppdraget i budget för 2015. Mot bakgrund av dessa beslut och ovannämnd strategi anser grundskolenämnden att det är angeläget att policyn för hantering av förorenade områden i Malmö belyser vikten av byggklara tomter och tomter som generellt uppfyller myndighetskrav och verksamheternas behov.

Riktlinjer vid hantering av förorenade områden inom Malmö stad

Riktlinjerna har tagits fram för att understödja Malmö stads policy för hantering av förorenade områden. Grundskolenämnden ser positivt till framtagandet av riktlinjer som ger förutsättningar för en enhetlig hantering av förorenade områden och en beskrivning över hur stadens förvaltningar kan samverka i frågan.

Ansvar för framtagande av samhällsekonomiska konsekvenser och avhjälpande av föroreningskador

I riktlinjerna anges att samhällsekonomiska konsekvenser för iordningställande av marken för byggnation måste beaktas. Grundskolenämnden anser det vara angeläget att kostnadsbedömningar tas fram i tidigt skede för att möjliggöra välgrundade alternativ för möjliga grundskolelokaliseringar. Det är dock för nämnden oklart vem som skall ansvara för att ta fram dessa konsekvenser och hur samverkan skall se ut i denna del av processen. Inom avsnittet anges att i enlighet med miljöbalken är det verksamhetsutövaren/beställare som skall motivera saneringsåtgärder och kostnader. Grundskolenämnden bedömer att det är oklart vem som avses i denna bemärkelse vara verksamhetsutövare och/eller beställare eftersom det senare i texten anges att Tekniska nämnden är kommunal huvudman enligt förordningen om avhjälpande av föroreningskador. Grundskoleförvaltningen är i egenskap av hyresgäst inte kompetent part i att avgöra huruvida specifika saneringsåtgärder är tillräckliga eller om de kostnader som är förknippade med de avhjälpande åtgärder är rimliga i relation till tidigare års saneringsåtgärder. Grundskolenämnden vill därför betona vikten av

att Malmö stads tekniska förvaltningar tidigt i planeringsprocessen samverkar för att ta fram en konsekvensanalys som belyser förutsättningarna redan i ett tidigt lokaliseringsskede. Detta torde bidra till en strategisk långsiktig samhällsekonomisk analys. Grundskolenämnden vill vidare framhålla att grundskoleförvaltningen i egenskap av beställare alltid kommer beställa lokaler och miljöer som är fria från föroreningar och som i övrigt uppfyller alla gällande myndighetskrav.

Ansvarsfördelning och roller

Under detta avsnitt beskrivs översiktligt vilket ansvar och roller respektive förvaltning har. Grundskolenämndens bedömning är att detta avsnitt måste vidareutvecklas. Illustrationen som beskriver huvudprocessen för marksanering på sidan sex består av ett särskilt spår för stadsbyggnadskontorets ansvar men beträffande utförarna är det oklart huruvida det är FK, GK eller SEF som har huvudansvaret eller om det avses vara ett delat ansvar. Därutöver är processbilden en sammanblandning av förvaltningarna som rollansvariga och specifika funktioner, så som markmiljöspecialist som rollansvarig. I syfte av att tydligare definiera vem som skall göra vad i processen samt bidra till att skapa samsyn bör det beskrivas hur och i vilket skede eventuella beslutsgrindar passeras, när respektive förvaltning involveras och när respektive beslutsunderlag skall levereras. Grundskolenämndens bedömning är detta avsnitt är av stort värde för handlingen i sig och bör således kompletteras bland annat med den roll som beställande förvaltningar har inom ramen för processen med framtagande av nya lokaler.

I beskrivningen nedanför illustrationen på sidan 6 introduceras beställande förvaltning som en lokalnyttjande förvaltning som anger ett lokalbehov. Vidare anges att om ”idén bedöms som hållbar fattas beslut om att gå vidare med en förstudie”. Det är för grundskolenämnden oklart vilken eller vilka förvaltningar som avses och på vilka grunder ”idéns hållbarhet” bedöms. Det framgår inte om det är en enda samordnade aktör i staden som åläggs samverka och samarbeta i framtagandet av denna bedömning. Det är heller inte tydligt huruvida denna bedömning avser lokalisering i tidigt skede och om de som bedömer ”idéns hållbarhet” åläggs att presentera alternativa lokaliseringar/lösningar till det som anges som lokalnyttjande förvaltningar. Detta blir särskilt angeläget att utveckla eftersom det i nästföljande stycken beskrivs hur den mer detaljerade lokaliseringsprövningen sker inom ramen för planarbetet och att det är först där som marken inte anses lämplig för ändamålet om åtgärderna som krävs för att göra den ren inte är ekonomiskt försvarbara. Grundskolenämnden ställer sig frågandes till om denna bedömning är möjlig att göra i detta skede när det senare i texten anges att uppskattning av saneringskostnader görs samtidigt som beräkning av projektet tas fram och att projektering kan påbörjas och uppskattning av saneringskostnader kan genomföras först när detaljplanen antagits och vunnit laga kraft. Att ta fram en uppskattning av saneringskostnaderna när detaljplanen vunnit laga kraft och bygglov beviljats uppfattar grundskolenämnden inte vara i enlighet med det som anges i policyn om framtagande av underlag i tidigt skede. Det är således väsentligt att de två dokumenten sänder samma budskap om samsyn skall vara möjlig.

Grundskolenämnden menar att det borde, baserat på historisk inventering och tidigare saneringsåtgärder, finnas möjlighet att ta fram en nyckeluppskattad kostnad innan den mer detaljerade saneringskostnaden finns framme. Vidare är det angeläget att utveckla vad som avses *med uppskattning av saneringskostnader görs samtidigt som beräkning av projektet tas fram* med beaktan till det faktum att vi har en skarp beräkning av hela projektet i detta skede och det borde då vara rimligt att ha en lika skarp beräkning och inte endast en uppskattning av marksaneringskostnaden för att åstadkomma en helhetsbild över konsekvensen för förvaltningens och stadens ekonomi. För beslut om vidaregång är det särskilt angeläget att kostnadsbild presenteras för verksamheten så tidigt som möjligt och särskilt innan objektsgodkännandet beslutas. I annat fall finns risk att det i senare skede uppstår en annan kostnadsbild som försvårar beslut om vidaregång. En fullgod kostnadsbild i tidigt skede bidrar till att lokalerna kan vara färdigställda till terminsstart och utan risk för hinder för start av verksamheten. Det är särskilt oroväckande med en beskrivning av ett scenario inom processen där kostnader tillåts presenteras sent i ett skede och där ekonomiskt tveksamma projekt kan stoppas eller ändras innan beställning av entreprenad. För grundskoleverksamheten kan detta innebära att andra tillfälliga lösningar måste vidtas om permanenta skolplatser riskerar att försenas till följd av sena saneringsåtgärder eller kostnadsbilder som framställts i senare skeden.

Vidare beskrivs att vissa fall kan beslut om att göra provtagning tas först efter att hyreskontrakt är godkänt. Det konstateras att detta beror på att det först då är klart om projektet kommer att fortgå. Grundskolenämnden menar att det saknas ett förslag på hur denna typ av utveckling skall undvikas. Grundskolenämnden vill framhålla att det borde finnas möjlighet att i tidigt skede lyfta ur saneringskostnaden och presentera samt finansiera denna särskilt för att förhindra att projektet stoppas och för att säkerställa vidaregång. För grundskolenämnden är det angeläget att samtliga kostnader finns framme, däribland saneringskostnaden, när hyreskontraktet lyfts för beslut i nämnden.

Generellt anser grundskolenämnden att delar av processbeskrivningen är osammanhängande, det framgår inte hur respektive delmoment är relaterade till varandra och huruvida någon specifik förutsättning måste uppfyllas för vidaregång. Vidare är det otydligt huruvida riktlinjerna beskriver hur processen ser ut idag eller hur den föreslås struktureras framgent.

Marksanering, nulägesbeskrivning

Grundskolenämnden anser det vara särskilt glädjande att en nulägesbeskrivning beträffande marksanering har tagits fram. Materialet ger lokalnyttjande och beställande förvaltning en bra överblick över förekomsten av markföreningar inom Malmö stad, riktvärden, riskbedömning samt hur exploateringsprocessen ser ut. Eftersom dokumentet i sin natur är en nulägesbeskrivning riskerar den att snabbt bli daterad och ambitionen bör därför vara att se över innehållet regelbundet och vid behov göra lämpliga revideringar. Detta menar grundskolenämnden är angeläget om materialet skall kunna utgöra en viktig referens för

såväl nya som befintliga medarbetare som arbetar med eller på annat sätt kommer i kontakt med frågorna.

Ordförande

.....
[Förnamn Efternamn]
.....

[Fyll i titel]

.....
[Förnamn Efternamn]
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]